wasteful GENERATION

Projekt je spolufinancován Technologickou agenturou ČR v rámci programu Sigma
9/2023 – 8/2026

Projekt TQ01000183 s názvem „Podpora změny behaviorálních vzorců generace Z a návrh intervencí k prevenci plýtvání potravinami včetně hodnocení jejich impaktu“

plýtvání POTRAVINAMI

Plýtvání potravinami se řešitelský tým věnuje systematicky již několik let

2019 - 2022
Neplýtvej potravinami (impl.)

TAČR Éta TL020092

2023 - 2025
Food Waste Prague (v real.)

TAČR Prostředí pro život 6

2020 - 2023
Chytře s jídlem – Smart Food (v real.)

Projekt OPPPR_58, č. CZ.07.4.68/0.0/0.0/20_079/0002105

2022 - 2025
Shromažďování potrav. odpadů

Projekt A-MIVP-2021-011

hlavní ZJIŠTĚNÍ

37,4 kg za osobu a rok
Vliv zástavby a sezóny
Chování lze měnit (pokles o 5%)

Mezigenerační rozdíly

Pozitivní motivace (kredit, odměna)

Informace ověřené, lokální, spíše jednoduché a vhodně cílené

- Komunikace dopadů plýtvání, tlak ze strany spotřebitele na udržitelnost

Praktické tipy a rady

- Osvěta pojmů data použitelnosti a min. tvanlivosti
- Pomoc při plánování nákupu (seznam dle historie)
- Informace o vhodném uskladnění
- Využití zbytků potravin

Vizualizace problematiky

- Gamifikace, nové algoritmy zábavy

Pravidelné působení (edukace)

mladá generace

A PLÝTVÁNÍ POTRAVINAMI

Projekt zaměřen na spotřebitelské chování při nakládání s potravinami v domácnostech

Dosavadní kampaně spíše obecné, chybí personalizované cílení

53 % potravin

vyplýtváno u spotřebitele

Snaha snížit potravinový odpad o 50 % do roku 2030 v EU

Generace Z (1995-2010)

- Zájem o udržitelnost, ale paradoxně plýtvá potravinami ze všech nejvíce
- Zájem o relevantní informace, chování chtějí měnit
- Odlišný komunikační styl, silné sociální interakce

cíle PROJEKTU

Podpořit změnu behaviorálních vzorců spotřebitele generace Z v oblasti nakládání s potravinami směrem k udržitelné spotřebě

01 Identifikovat hlavní faktory, které mají vliv na plýtvání potravinami u generace Z

02 Odhalit jejich motivaci ke změně a jejich komunikační vzorce s důrazem na jejich odlišný životní styl a silné sociální interakce

03 Navrhnout intervenční postupy k prevenci plýtvání potravinami, včetně hodnocení jejich impaktu (metodika oslovení, aplikace)

multioborový PROJEKT

Hlavní řešitel projektu: Mendelova univerzita v Brně, Provozně ekonomická fakulta

GREEN Solution s.r.o.

INESAN s.r.o.

VŠE v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů

Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta

výzkumné METODY

Projekt je koncipován jako tříletý experiment s vlivem komunikační kampaně a trvalosti sdělení

Dotazníkové šetření
Co si lidé myslí, že plýtvají a příčiny plýtvání

Rozbor směsného komunálního odpadu
Co skutečně plýtvají

Deníková šetření

Hloubkové rozhovory

Data mining - zaměřený na sociální sítě a odhalování interakcí

Modelování plýtvání potravinami v domácnostech generace Z

výsledky ŠETŘENÍ

Projekt TQ01000183 s názvem „Podpora změny behaviorálních vzorců generace Z a návrh intervencí k prevenci plýtvání potravinami včetně hodnocení jejich impaktu“

GEN Z

- **Nejpočetnější** generace na světě – 32% lidí na světě v r. 2022, v ČR jich bylo v roce 2022 v populaci 16,16 % (ČSU).
- Ovlivňují spotřební chování ostatních generací.
- Plně **digitalizovaní** – digitální integrace.
- Neudrží pozornost déle než několik sekund.
- Preference vizuálního sdělení.
- Důležitý je pro ně **environmentální dopad** jejich spotřebního chování.
- **Vzdělání jako celoživotní proces** – pozdější nástup do pracovního procesu.

Výsledky

dotazníkového šetření

Cílová skupina
Generace Z (1995–2010)

Zajištění sběru dat
Agentura Talk Online Panel s.r.o.

Období sběru
Listopad 2023

Kvótní znaky
Pohlaví, vzdělání, věk

Počet respondentů
N = 1008

Vnímání plýtvání potravinami

dle pohlaví

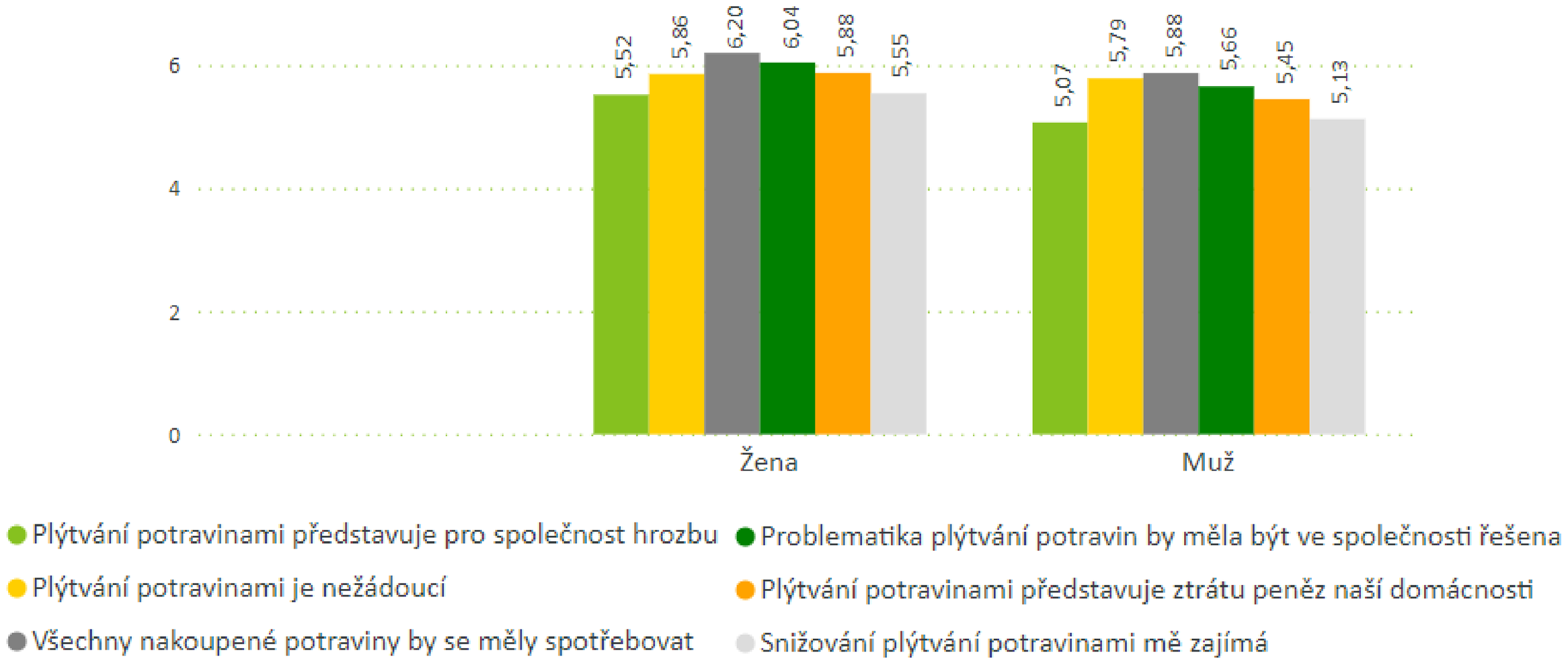

Výdaje za potraviny na týden

30 % respondentů **nedokáže odhadnout**

Odhad výdajů v Kč za domácnost

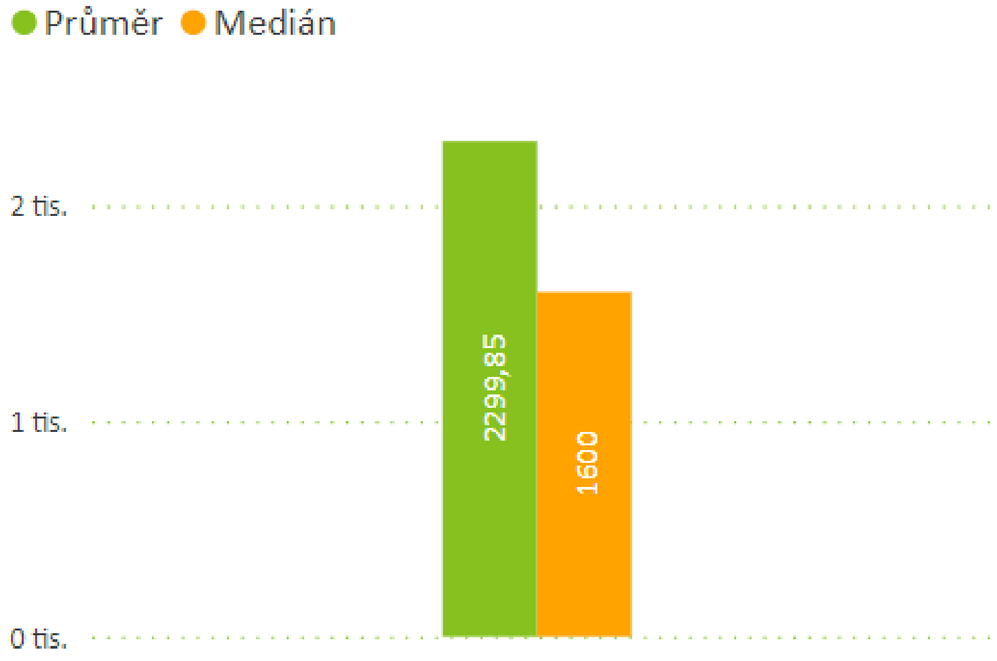

Průměrný odhad výdajů v Kč za jednotlivce

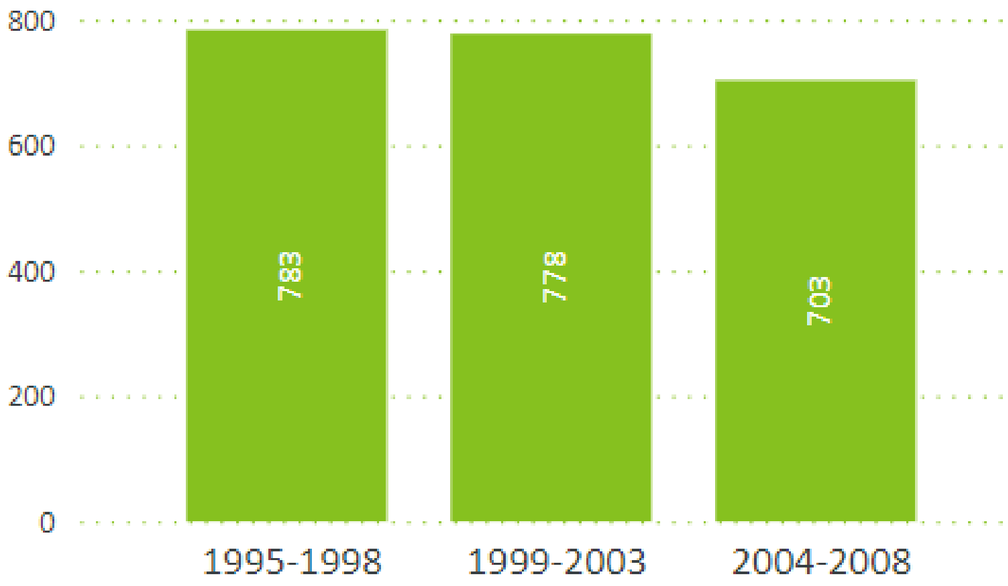

Uvědomělá příprava před nákupem?

Nejvíce nakupují v **supermarketech, diskontech a hypermarketech** před menšími prodejnami **a pouze 3 %** nakupují **online**

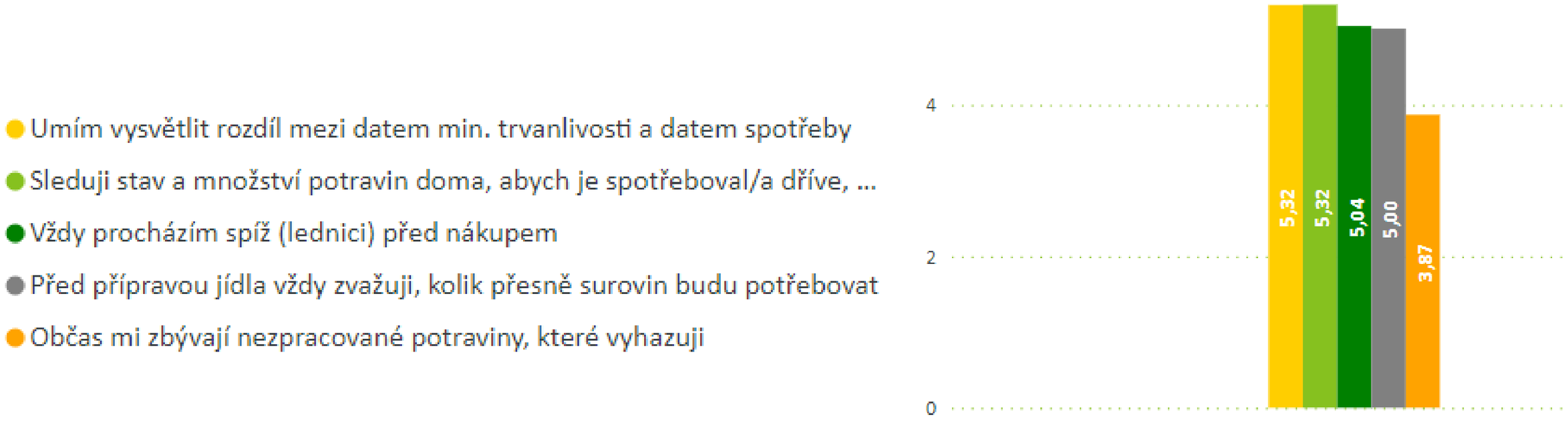

Faktory ovlivňující nákupní rozhodnutí

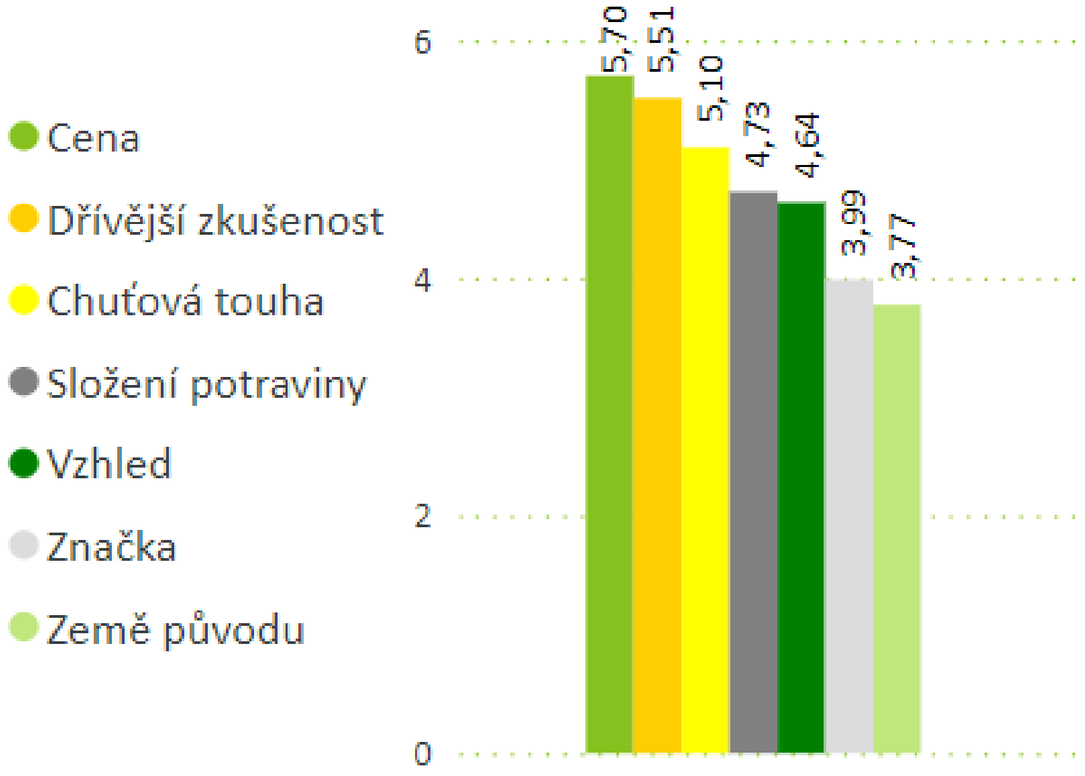

Není rozdíl mezi kategoriemi pohlaví, vzdělání či věku

Odhad
Plýtvání potravinami

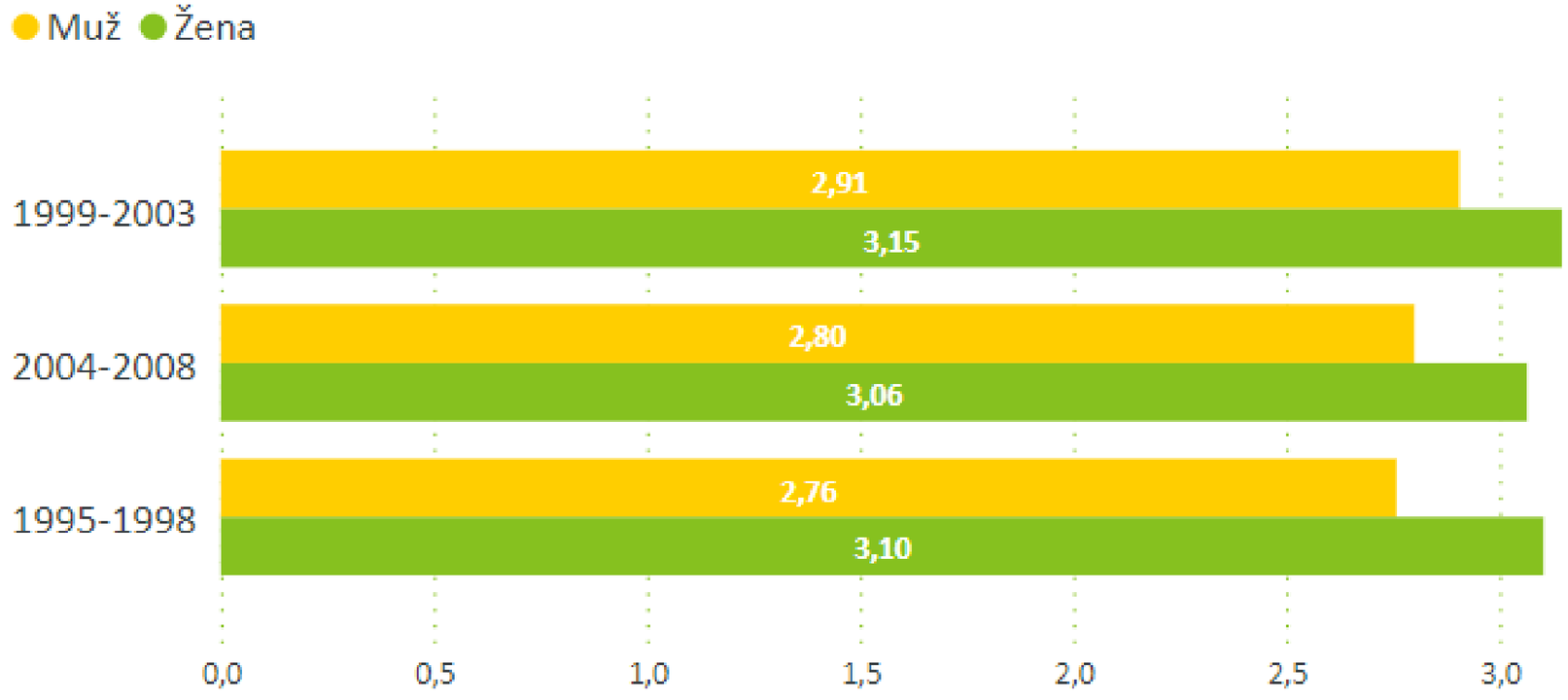

15 % respondentů nemá představu

2,97
(1 neplýtvám vůbec – 7 extrémně plýtvám)

50 % respondentů odhaduje do 0,5 kg týdně

Vyhazované potraviny

Potravina	1-2x týdně	1x měsíčně	2-3x měsíčně	3x a vícekrát týdně	Čtvrtletně	Nikdy nenakupuji	Nikdy nevyhazuji	**Celkem**
Doma připravené jídlo	99	241	161	48	101	14	344	**1008**
Maso (syrové)	57	144	55	22	78	40	612	**1008**
Mléčne výrobky	77	300	146	39	118	11	317	**1008**
Ovoce (celé)	126	335	197	33	104	10	203	**1008**
Pečivo	179	194	229	66	68	6	266	**1008**
Přinesené hotové jídlo	45	107	70	30	59	65	632	**1008**
Ryby (syrové)	42	88	45	27	52	163	591	**1008**
Trvanlivé potraviny	47	88	68	26	84	5	690	**1008**
Uzeniny	83	223	95	23	99	47	438	**1008**
Vařené přílohy	93	220	163	35	77	8	412	**1008**
Vejce	56	101	56	23	79	23	670	**1008**
Zelenina (celá)	92	357	178	38	110	10	223	**1008**
Celkem	**996**	**2398**	**1463**	**410**	**1029**	**402**	**5398**	**12096**

Příčiny a důvody *vyhazování* potravin

Nejčastěji

- Potravina se v průběhu uskladnění **znehodnotí**
- Překročení minimální trvanlivosti/„spotřebujte do“
- **Špatné plánování**

Oproti ostatním generacím také

- **Navařeného** jídla je **moc**
- Nakoupeného jídla je více
- **Darované** potraviny nestíhám spotřebovat

Plýtvání se zvyšuje pokud

- Člen gen Z bydlí sám (nebydlí s rodiči)
- Klesá počet členů domácnosti
- Domácnost bydlí v bytě (x domu)

Příčiny a důvody *vyhazování* potravin

Nejčastěji

- Potravina se v průběhu uskladnění **znehodnotí**
- Překročení minimální trvanlivosti/„spotřebujte do“
- **Špatné plánování**

Oproti ostatním generacím také

- **Navařeného** jídla je **moc**
- Nakoupeného jídla je více
- **Darované** potraviny nestíhám spotřebovat

Aspekty ovlivňující návyky při nakládání s potravinami

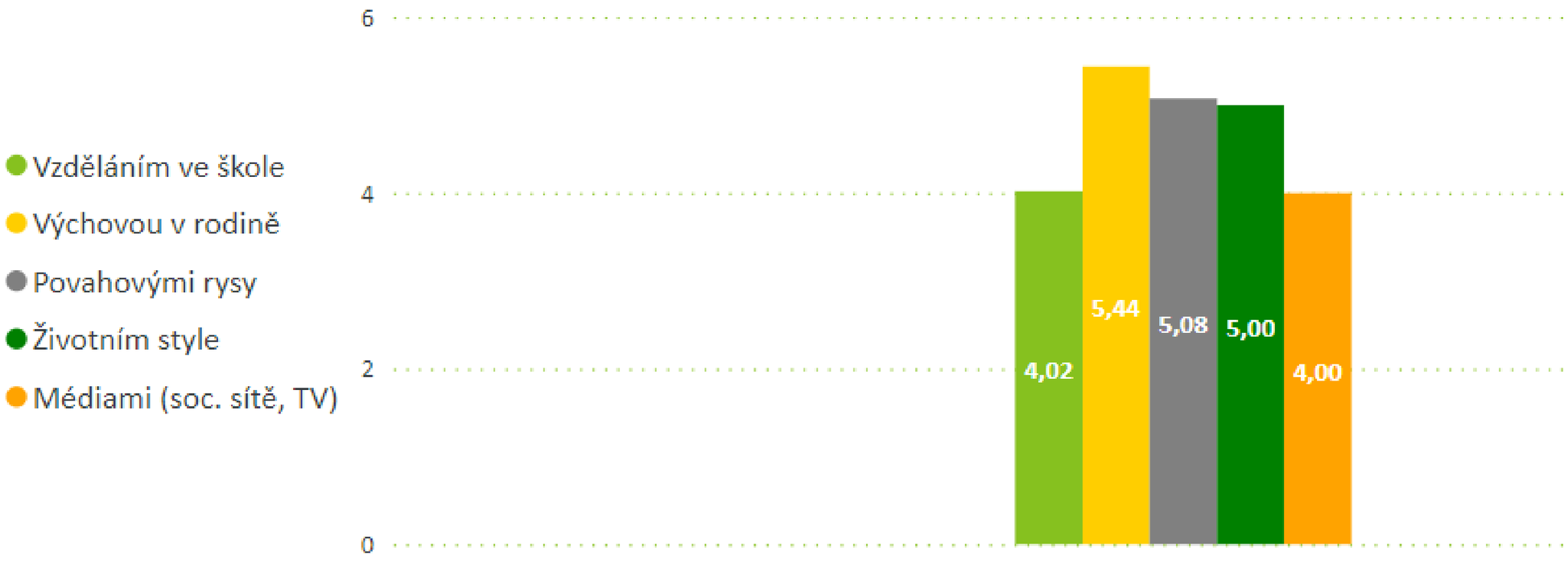

Preferovaná forma sdělení

dle věkové skupiny

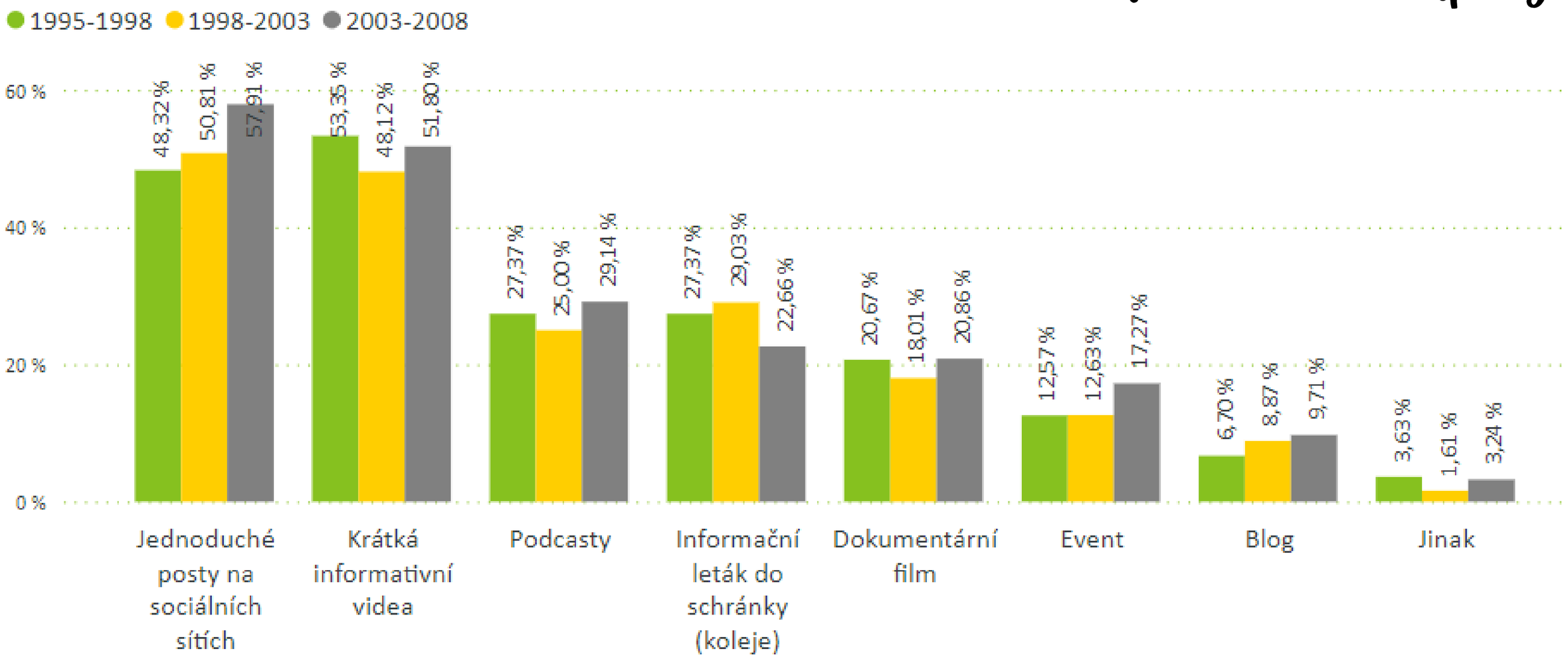

Spuštěna nová informační kampaň

„Nebuď Trash“

Motivace

k redukci plýtvaných potravin

Finanční motivace

- Úspory při nákupu díky lepšímu plánování spotřeby
- Úspory při svozu odpadu

Ochrana životního prostředí

- Čím jsou mladší, tím roste environmentální motivace.

Děkuji za pozornost

- Odhalení příčin plýtvání u Gen Z a jejich motivace
- Množství potravin plýtvaných Gen Z
- Intervenční experiment
- Metodika oslovení
- Interaktivní vzdělávací zdroj
- Změna behaviorálních vzorců

Ing. Lucie Veselá, Ph.D.

Provozně ekonomická fakulta

Mendelova univerzita v Brně

foodwaste@mendelu.cz

604 375 757